

**ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(індивідуальної усної співбесіди)
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

Для вступників на І курс навчання на освітній рівень «Бакалавр»

Берегове – 2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ С.С.Черничко (ректор)
„_____” _____ 2024 року

Програму вступного випробування розроблено викладачами
кафедри історії та суспільних дисциплін Закарпатського угорського інституту ім.
Ференца Ракоці II

Молнар Д. Є.О.
Марусич Е.С.
Данч Ю.Я.

ПЕРЕДМОВА

Програма вступних випробувань з історії передбачена для підготовки тих абітурієнтів, які мають намір вступати до Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II для навчання на ОС «Бакалавр» на перший або другий курс навчання, і згідно з чинним законодавством та Правилами Прийому належать до тих категорій громадян, які мають право не складати мультипредметний тест, а проходити вступне випробування у формі індивідуальної усної співбесіди у закладі вищої освіти.

Співбесіда з вступником проводиться з метою виявлення загальних знань з історії України.

Метою проведення співбесіди з історії України є виявлення рівня сформованості ключових та історичної компетентності вступників, визначення відповідності результатів їх навчально-пізнавальної діяльності Державному стандарту. Програма співбесіди з історії України відповідає чинній програмі зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року №696. Вона охоплює період «Історія України в другій половині XVI ст. – початку XXI ст.». Програма передбачає перевірку рівня сформованості в абітурієнтів насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать:

хронологічна компетентність – уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Співбесіда відбувається у дистанційному режимі за посиланням екзаменаційної комісії на платформі MEET.

Детальнішу інформацію можна отримати у навчальному відділі або на сайті нашого інституту. Бажаємо всім успішної та результативної підготовки!

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО МАТЕРІАЛУ

Зміст завдань блоку НМТ з історії України буде відповідати чинній програмі ЗНО з історії України. Ця частина буде охоплювати такі теми:

1. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI СТ.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

Дати:

1556-1561 рр. - створення Пересопницького Євангелія

1556 р.- заснування князем Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої - відомої Січі

1569 р.- Люблінська унія: утворення Речі Посполитої

1586 р.- утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м. Львів

1596 р. - Берестейська церковна унія: утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ);

Історичні особи: Василь-Костянтин Костянтинович Острозький, Дмитро Вишневецький, Криштоф Косинський, Северин Наливайко, Іван Федорович, Герасим Смотрицький.

Поняття і терміни: «воєводство», «низове козацтво», «ресстрове козацтво», «городове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «кошовий отаман», «гетьман», «клеїноди», «Українська греко-католицька церква», «братство», «полемічна література».

Характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі культури; військово-політичну організацію козацтва; діяльність православних братств; становище православної церкви; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань.

2. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII СТ

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.

Дати:

1618 р. - похід козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного на м. Москва

1621 р. - Хотинська битва

1625 р. - Куруківська угода

1632 р. - «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Київської колегії;

1637-1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні

Історичні особи: Петро Конашевич-Сагайдачний, Тарас Федорович, Іван Сулима, Йов Борецький, Петро Могила.

Поняття і терміни: «фільварок», «кріпак», «панщина», «Золотий спокій».

Характеризувати політичне та соціально-економічне становище в українських землях, становище православної та греко-католицької церков; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначити наслідки «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть XVII ст., козацьких повстань 1620-1630-х рр.

3. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII СТ.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньо політична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Дати:

1648р.- Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви

1649 р.- Зборівська битва, Зборівський договір

1651 р. - Берестецька битва, Білоцерківський договір

1652 р. - Батозька битва

1653 р. - Жванецька облога, Кам'янецький договір

1654 р. - Переяславська рада, українсько-московський договір («Березневі статті»)

1656 р. - московсько-польське Віденське перемир'я

Історичні особи: Богдан Хмельницький, Іван Богун, Адам Кисіль.

Поняття та терміни: «національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення».

Характеризувати відносини Війська Запорозького з Річчю Посполитою, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансильванією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.; діяльність вказаних історичних діячів.

Визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.

4. КОЗАЦЬКА УКРАЇНА НАПРИКІНЦІ 50 - 80-Х РР. XVII СТ

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50- 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1658 р.- Гадяцький договір

1659 р. - Конотопська битва

1667 р.- Андрусівське перемир'я

1669 р.- Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії

1681р.- Бахчисарайський мирний договір

1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові.

Історичні особи: Івана Виговський, Юрій Немирич, Юрій Хмельницький, Павло Тетеря, Іван Брюховецький, Петро Дорошенко, Іван Сірко, Дем'ян Многогрішний, Іван Самойлович.

Поняття та терміни: «Руїна», «Великий згін», «Чигиринські походи».

Характеризувати зміст політичних угод, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя; діяльність вказаних історичних діячів.

Визначати причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.

5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII - У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20- 30- х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

Дати:

1708 р. - українсько-шведський союз, зруйнування Батурина

1709 р. - зруйнування московитськими військами Чортомлицької Січі, Полтавська битва

1710 р. - «Конституція;...» Пилипа Орлика

1713р.- ліквідація козацтва на Правобережній Україні

1734 р. - заснування Нової (Підпільненської) Січі

Історичні особи: Іван Мазепа, Семен Палій, Костя Гордієнко, Пилип Орлик, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол, Феофан Прокопович.

Поняття та терміни: «конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «змосковщення/зросійщення», «козацьке бароко», «козацький літопис».

Характеризувати діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень «Конституції...» Пилипа Орлика; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни, наслідки Полтавської битви для українських земель.

6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

7.

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

Дати:

1764 р. - остаточна ліквідація посади гетьмана

1768 р. – Коліївщина

1775 р. - остаточна ліквідація Запорозької Січі

1780-1782 рр. - ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії

1783 р. - закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України

1783 р. - підкорення Російською імперією Кримського ханства

Історичні особи: Кирило Розумовський, Петро Калнишевський, Олекса Довбуш, Максим Залізняк, Іван Гонта, Григорій Сковорода.

Поняття та терміни: «опришок», «Нова (Підпільненська) Січ», «паланка», «зимівник», «Задунайська Січ», «гайдамака», «Коліївщина».

Характеризувати основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості опришківського та гайдамацького рухів, територіально-адміністративний устрій та господарське життя Нової (Підпільненської) Січі, політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати причини та наслідки опришківського й гайдамацького рухів, скасування гетьманства, ліквідації Запорозької Січі, поділів Речі Посполитої, приєднання земель Правобережної України та Кримського ханства до Росії.

7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII - У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Дати:

1798 р. - видання «Енеїди» Івана Котляревського

1828 р. - ліквідація Задунайської Січі

грудень 1825 - січень 1826 рр.- повстання Чернігівського полку

1830- 1831рр.- польське визвольне повстання

1840 р.- перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка

1846-1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського братства

Історичні особи: Івана. Котляревський, Устим Кармалюк, Тарас Шевченко, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш

Поняття та терміни: «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масон», «промисловий переворот».

Характеризувати асиміляційну політику Російської імперії щодо України, економічний розвиток і соціальні відносини, початок національного відродження, поширення в Україні російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати причини, значення національного відродження, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII - В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка

Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

Дати:

1816 р.- створення освітнього товариства галицьких грекокатолицьких священників

1833-1837 рр. - діяльність «Руської трійці»

1837 р. - видання «Русалки Дністрової»

1848 р.- скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька»

Історичні особи: Іван Могильницький, Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яков Головацький, Олександр Духнович, Лук'ян Кобилиця.

Поняття та терміни: «будителі», «революція», «Весна народів».

Характеризувати перебіг українського національного руху під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії; політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів

Визначати наслідки, значення подій 1848-1849 рр., причини та значення українського національного руху в західноукраїнських землях.

8. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ КІНЦЯ ХVІІІ - ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ.

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

Дати:

1805 р. - відкриття університету в м. Харків

1834 р. - відкриття університету в м. Київ

1839 р. - ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі

Історичні особи: Василь Каразін, Петро Гулак-Артемівський, Григорій Квітка-Основ'яненко, Михайло Максимович, Михайло Остроградський.

Поняття та терміни: «класицизм», «романтизм».

Характеризувати основні: явища і процеси розвитку культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати умови та особливості розвитку культури кінця ХVІІІ - першої половини ХІХ ст., причини культурних зрушень у першій половині ХІХ ст..

9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.

Події Кримської війни 1853- 1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

Дати:

19 лютого 1861р. - царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії

1863 р. - Валувський циркуляр

1863-1864 рр. - польське національно-визвольне повстання

1876 р. - Емський указ;

Історичні особи: Володимир Антонович, Олександра Кониський, Михайло Драгоманов, Павло Чубинський, Борис Грінченко

Поняття та терміни: «Київська козаччина», «земство», «громадівський рух».

Характеризувати основний зміст реформ 1860-1870-хрр. та особливості їх проведення на українських землях, зміни в соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації; національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати наслідки Кримської війни для України, наслідки реформ 1860- 1870-хрр., Валуєвського циркуляру та Емського указу.

10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ЦАРСТВОЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Дати:

1868 р. - створення у м. Львів товариства «Просвіта»

1873 р. - створення у м. Львів Літературного товариства імені Тараса Шевченка (від

1892 р. - Наукове товариство імені Тараса Шевченка)

1890 р. - створення Русько-української радикальної партії

1899 р. - створення Української національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії

Історичні особи: Юліан Романчук, Юліан Бачинський, Іван Франко, Олександр Барвінський

Поняття та терміни: «кооперація», «москвофіли», «українофіли», «народовці», «радикали», «партія», «нова ера».

Характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни в соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху; діяльність «Просвіти» та Наукового товариства імені Тараса Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати причини та наслідки трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху; особливості українського національного руху, місце і роль провідних діячів західноукраїнських земель в українському національному рухові другої половини XIX ст..

11. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX - НА ПОЧАТКУ XX СТ.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Дати:

1865 р. - відкриття Новоросійського університету

1875 р. - відкриття Чернівецького університету.

Історичні особи: Ілля Мечников, Дмитро Яворницький, Леся Українка, Марк Кропивницький, Микола Садовський, Марія Заньковецька, Михайло Вербицький, Микола Лисенко, Богдан Ханенка, Василь Симиренко.

Поняття та терміни: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».

Характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини ХІХ- початку ХХ ст.,- розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, становлення професійного театру; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати умови розвитку культури в другій половині ХІХ - на початку ХХ ст.

12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В 1900-1914 РР.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в І та ІІ Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907— 1914 рр.

Дати:

1900 р.- створення Революційної української партії (РУП)

1908 р.- створення Товариства українських поступовців (ТУП)

1905 р. - створення першої в Наддніпрянській Україні «Просвіти»

Історичні особи: Євген Чикаленко, Микола Міхновський, Вячеслав Липинський.

Поняття та терміни: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенець», «страйк».

Характеризувати особливості економічного та соціального розвитку (процес монополізації, розвитку сільського господарства, утворення українських політичних партій, розвитку самостійницької і автономістської течій в національному русі), національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905-1907 рр., діяльність українських парламентських громад в І та ІІ Державних Думах Росії, особливості проведення аграрної реформи Петра Столипіна та її запровадження в Україні; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати основні тенденції політичного, соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку ХХ ст., причини та наслідки посилення національного гніту в 1907-1914 рр.

13. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В 1900-1914 РР.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Дати:

1900 р. - обрання Андрія Шептицького митрополитом УГКЦ

1907 р.- впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків

Історичні особи: Андрій Шептицький, Іван Боберський

Поняття та терміни: «загальне виборче право».

Характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного, руху, діяльність політичних партій, національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів

Визначати причини активізації політичного руху на початку ХХ ст., його результати, роль Андрія Шептицького в піднесенні національного життя.

15. УКРАЇНА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914–1917 рр.

Дати:

серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України.

1914 р. – Галицька битва. Взяття Львова;

травень 1915 р. – створення «Загальної української ради» (ЗУР).

1916 р. – Брусиловський прорив.

Історичні особи: К. Левицький, О. Бобринський.

Поняття та терміни: «світова війна», «Українські січові стрільці», Союз визволення України.

Характеризувати територіально-політичні плани та наміри ворогуючих держав щодо українських земель, еволюцію позиції українських політичних сил щодо війни, суспільно-політичне життя та соціально-економічне становище населення в роки війни, динаміку змін у свідомості різних соціальних верств українського суспільства.

Визначати соціально-економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства

16. ПОЧАТОК УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради (УЦР). Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української народної республіки (УНР). «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейській мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Конституція УНР.

Дати:

березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради;

квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес;

червень 1917 р. – ухвалення I Універсалу УЦР;

липень 1917 р. – ухвалення II Універсалу УЦР;

листопад 1917 р. – ухвалення III Універсалу УЦР;

січень 1918 р. – ухвалення IV Універсалу УЦР; бій під Крутами.

Історичні особи: М. Грушевський, В. Винниченко, С. Єфремов, В. Антонов-Овсієнко, Ю. Коцюбинський.

Поняття та терміни: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний Секретаріат», «Народний секретаріат».

Характеризувати процес утворення та еволюції Української Центральної Ради, діяльність українських партій, політичних діячів в історії періоду, основні положення I, II, III та IV Універсалів УЦР, особливості соціально-економічного становища, взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні – листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської Росії з УНР.

Визначати причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові, Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі; причини ухвалення Універсалів УЦР, пояснювати, у чому їхнє історичне значення.

17. РОЗГОРТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ. БОРОТЬБА ЗА ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції Української соціалістичної радянської республіки (УСРР) 1919 р. Політика «воєнного комунізму». Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919–1922 рр.).

Дати:

січень (лютий) 1918 р. – Брестський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу;

29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського;

1 листопада 1918 р. – «Листопадовий зрив» у Львові;

14 листопада 1918 р. – утворення Директорії;

листопад 1918 р. – проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР);

листопад 1918–листопад 1921 р. – друга радянсько-українська війна;

22 січня 1919 р. – проголошення Акта Злуки УНР та ЗУНР;

30 серпня 1919 р. – «Київська катастрофа»;

грудень 1919 – травень 1920 р. – Перший «Зимовий похід» Армії УНР;

квітень 1920 р. – укладення Варшавської угоди;

березень 1921 р. – укладення Ризького мирного договору;

листопад 1921 р. – Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Історичні особи: П. Скоропадський, Є. Петрушевич, С. Петлюра, Н. Махно, М. Григор'єв, Х. Раковський, Ю. Тютюнник, М. Щорс.

Поняття та терміни: «Директорія», «отаманщина», «Українська Галицька армія», «УСРР», «воєнний комунізм» революції в Україні).

Характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії УНР, ЗУНР, УСРР. Визначати причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; особливості внутрішньої

та зовнішньої ситуації в УНР часів Директорії; причини та наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавської угоди; причини поразки національно-визвольних змагань. **Пояснювати**, у чому історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт Злуки УНР та ЗУНР)

18. ВСТАНОВЛЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ В УКРАЇНІ (1921–1928 РР.)

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Вхід УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

Дати:

1921–1923 рр. – голод в Україні;

1922 р. – вхід УСРР до складу СРСР;

1923 р. – початок політики «коренізації» в УСРР;

1923–1933 рр. – політика «українізації»;

1925 р. – завершення відбудови промисловості, проголошення курсу на індустріалізацію;

1927 р. – завершення відбудови сільського господарства, курс на колективізацію;

1928 р. – «Шахтинська справа».

Історичні особи: О. Л. Каганович, О. Шумський, М. Скрипник, М. Волобуєв, М. Хвильовий, Л. Курбас, М. Бойчук, О. Довженко.

Поняття та терміни: «трест», «індустріалізація», «коренізація», націонал-комунізм, українізація, автокефальна церква.

Характеризувати неп та її складові, процес стабілізації економічного й соціального життя в Україні, політику більшовиків щодо релігії та церкви в Україні, політику «коренізації» та її наслідки, особливості розвитку української культури в цей період.

Визначати причини та наслідки «коренізації», її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні.

19. УТВЕРДЖЕННЯ БІЛЬШОВИЦЬКОГО ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ В УКРАЇНІ (1929–1939 РР.)

Форсована індустріалізація, насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання. Політичні процеси 1920-х – початку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Дати:

1928/1929–1932 рр. – перша п'ятирічка;

1928 р. – судовий процес у «Шахтинській справі»;

1929 р. – рік «великого перелому», початок суцільної колективізації;
1930 р. – судовий процес у справі «Спілки визволення України» (СВУ);
1932–1933 рр. – Голодомор в Україні;
1934 р. – перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва;
1937 р. – ухвалення Конституції УРСР;
1937–1938 рр. – «Великий терор».

Історичні особи: Й. Сталін, П. Постишев, С. Косіор, Л. Каганович, О. Стаханов.

Поняття та терміни: «форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «розстріляне відродження», «п'ятирічка», «ГУЛАГ», «машино-тракторна станція» (МТС), «паспортна система».

Характеризувати сутність і наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації в Україні; зміни в соціальній структурі населення, особливості суспільно-політичного життя періоду.

Визначати причини, джерела та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, зв'язки між радянською модернізацією та зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні; причини та наслідки Голодомору 1932–1933 рр.

20. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнародні відносини. Осадництво. Пацифікація. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація й Організація українських націоналістів. Українські землі у складі Румунії. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ.

Дати:

1920 р. – підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії;
1923 р. – визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі;
1923–1938 рр. – діяльність Комуністичної партії Західної України (КПЗУ);
1925 р. – утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО);
1929 р. – утворення Організації українських націоналістів (ОУН);
1930 р. – польська «пацифікація» в Східній Галичині;
1938 р. – надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехо-Словаччини;
15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України.

Історичні особи: Є. Коновалець, Д. Донцов, С. Бандера, А. Мельник, А. Шептицький, А. Волошин.

Поняття та терміни: «пацифікація», «русофільство», «русинство».

Характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920–1930-х рр. на становище західноукраїнських земель, політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр. **Визначати** міжнародні фактори, що спричинили розподіл українських земель між іншими державами у 1920–1930-ті рр.

21. УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939–1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942–1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни.

Дати:

23 серпня 1939 р. – «пакт Молотова–Ріббентропа»;
1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни;
17 вересня 1939 р. – вступ Червоної армії на територію Західної України;
листопад 1939 р. – включення Східної Галичини та Волині до складу УРСР;
серпень 1940 р. – включення Південної та Північної Бессарабії й Північної Буковини до складу УРСР;
22 червня 1941 р. – початок Великої Вітчизняної війни;
30 червня 1941 р. – проголошення Акта відновлення Української Держави;
1942 р. – створення Українського штабу партизанського руху (УПШР);
14 жовтня 1942 р. – створення Української повстанської армії (УПА);
грудень 1942 р. – початок звільнення України;
6 листопада 1943 р. – визволення Києва;
січень – лютий 1944 р. – Корсунь-Шевченківська наступальна операція;
вересень – жовтень 1944 р. – Карпатсько-Ужгородська наступальна операція;
28 жовтня 1944 р. – визволення всієї території України;
9 травня 1945 р. – завершення Великої Вітчизняної війни, День Перемоги.
2 вересня 1945 р. – завершення Другої світової війни

Історичні особи: С. Тимошенко, М. Кирпонос, М. Ватутін, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, Я. Стецько, Т. Бульба (Боровець), Р. Шухевич, О. Теліга, О. Берест, Р. Маліновський, І. Черняхівський, К. Дерев'яно.

Поняття та терміни: «радянізація», «новий порядок», «план «Ост», «Голокост», «колабораціонізм», «рух Опору», «похідні групи», «Поліська Січ», «Східний вал», «випалена земля», «депортація»

Характеризувати суть гітлерівського плану «Ост», нацистський «новий порядок» в Україні, діяльність радянського партизанського та українського визвольного рухів.

Визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянізації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941 р., основні результати та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над Німеччиною та її союзниками.

Вказувати мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941–1945 рр., депортацію кримських татар та інших народів Криму.

22. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Депортаційні акції: операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції.

Дати:

1945 р. – входження Закарпаття до складу УРСР;
квітень 1945 р. – Україна стає співзасновницею Організації Об'єднаних Націй;
1946–1947 рр. – голод в Україні;
квітень–липень 1947 р. – проведення польською владою операції «Вісла»;

Історичні особи: Д. Мануїльський, Р. Шухевич, О. Гончар, Й. Сліпий.

Поняття та терміни: «операція Вісла», «жданівщина», «космополітизм», «лисенківщина».

Характеризувати зовнішньополітичну діяльність УРСР у повоєнні роки та політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення, хід операції «Вісла», процеси радянзації західних областей України. **Визначати** особливості та наслідки радянзації західних областей у повоєнні роки, причини та наслідки проведення операції «Вісла».

23. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр.

Дати:

лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР;
1956 р. – XX з'їзд КПРС;
1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки;

Історичні особи: М. Хрущов, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, Є. Сверстюк, В. Симоненко, А. Горська, І. Драч, І. Дзюба, І. Світличний, В. Чорновіл.

Поняття та терміни: «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство», «хрущовки».

Характеризувати сутність процесу лібералізації, реформи управління економікою в середині 1950–1960-х рр., сутність опозиційного руху. **Визначати** наслідки процесу лібералізації, економічних реформ для українського суспільства, причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР, причини виникнення та значення опозиційного руху.

24. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав.

Дати:

1965 р. – реформи в сільському господарстві та промисловості («косигінська реформа»); перша хвиля арештів дисидентів;

1972 р. – зміна політичного керівництва УРСР; масові арешти дисидентів;

1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.

Історичні особи: Л. Брежнєв, М. Руденко, В. Стус, В. Чорновіл, П. Шелест, В. Щербицький, М. Литвин, О. Тихий. С. Хмара.

Поняття та терміни: «застій», «русифікація», «самвидав», «правозахисник», «розвинутий соціалізм», номенклатура, дефіцит, урбанізація.

Характеризувати зміни в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр., ключові положення Конституції УРСР 1978 р., стан промисловості та сільського господарства, основні вимоги та напрями опозиційного руху 1960–1970-х рр., політику русифікації. **Визначати** прояви політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, причини активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери.

25. ВІДНОВЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України.

Дати:

квітень 1985 р. – початок «перебудови»;

26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильській АЕС;

вересень 1989 р. – створення Народного руху України за перебудову;

16 липня 1990 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України;

24 серпня 1991 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України;

1 грудня 1991 р. – проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України.

Історичні особи: М. Горбачов, Л. Кравчук.

Поняття та терміни: «перебудова», «гласність», «багатопартійність», «суверенітет», «референдум», інфляція, плюралізм.

Характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального та національного рухів, падіння авторитету КПУ, формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності, особливості соціально-економічної ситуації в УРСР. **Визначати** причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.

26. СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ.

ТВОРЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНИ

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991–1998 рр. та в 1998–2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. «Помаранчева революція». Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна за Донбас. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Реформа місцевого самоврядування. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Взаємодія України з країнами НАТО у 2014-2021 роках. Президентські вибори 2019 р.

Дати:

6 грудня 1991 р. – заснування Збройних Сил України;
липень 1994 р. – обрання Л. Кучми Президентом України;
1995 р. – обрання України членом Ради Європи (РЄ);
28 червня 1996 р. – ухвалення Конституції України;
жовтень–грудень 2004 р. – «Помаранчева революція».
2004 р. – В. Ющенко обрано Президентом України.
2006 р. – прийняття Верховною Радою Закону «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні».
2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ);
січень 2010 р. – обрання В. Януковича Президентом України;
листопад 2013 – лютий 2014 рр. – «революція Гідності»;
червень 2014 р. – Президентом України обрано П. Порошенка.
2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Історичні особи: Л. Кучма, В. Ющенко, В. Янукович, П. Порошенко, В. Зеленський.

Поняття та терміни: «революція на граніті», «Помаранчева революція», «Євромайдан», «Небесна сотня», «революція Гідності», «сепаратизм», «антитерористична операція», «анексія».

Характеризувати державотворчі процеси, соціально- економічні реформи в Україні та її інтеграцію у світове співтовариство, риси економічного, соціального, політичного, національного, культурного життя, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий гуманітарний та освітній простір. **Визначати** основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

- Аркас М.М. Історія України-Русі. – Київ: Холодний Яр; Кам'янець- Подільський: Медобори, 2013. – 424 с.
- Бадах Ю.Г. Історія України. – К.: Київ. нац. торгов.-екон. ун-т, 2011. – 408 с.
- Бойко О. Д. Історія України : підручник. Київ :Академвидав, 2018. 704 с.
- Бороденко О.А. Історія України: тест. завдання. – К.: Вид. Паливода А. В., 2008. – 128 с.
- Власов В.С. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти/ В.С. Власов, С.В. Кульчицький. – Київ: Літера ЛТД, 2018. – 256 с.
- Гісем О. В. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / О. В. Гісем, О. О Мартинюк. – Харків: Вид-во «Ранок», 2019. – 288 с.
- Гісем О.В. Історія України. 10 клас. Рівень стандарту: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. – 256 с.
- Земерова Т.Ю. Історія України. Основні події історії України. Політичний, економічний і культурний розвиток. Хронологічна таблиця: [посібник]. – Х.: Співак В. Л.: Весна, 2014. – 511 с.
- Козицький А. (під ред.) Історія України: посібник для 10–11 класів. Львів: Піраміда, 2015. – 256 с.
- Кузнець Т.В. Історія України XIX століття. – Умань: Жовтий, 2011. – 354 с.
- Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914–1939): Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2015. – 304 с.
- Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1939–2001): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2015. – 320 с.
- Литвин В.М. Історія України: підручник. – К. : Наукова думка, 2013. –989 с.
- Мицик Ю.А. Історія України. – Київ: Кліо, 2015. – 677 с.
- Олійник С.В. Історія України. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2012. – 171 с.
- Пасічник М. С. Історія України та її державності. – Львів: Укр. акад. друкарства, 2011. – 759 с.
- Реєнт О. П. Історія України у схемах і таблицях. – К.: Інститут історії України НАН України, 2005. – 162 с.
- Сорочинська Н.М., Гісем О.О. Історія України [рівень стандарту]: підручник для 11 кл. закл. загальн. серед. Освіти. — Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2019.
- Турченко Ф. Новітня історія України (1939 – початок XXI ст.): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – 384 с.
- Турченко Ф. Новітня історія України. Частина перша. 1914–1939: Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2002. – 352 с.
- Чуткий А.І. Історія України. – К.: МАУП, 2006. – 352 с.
- Fedinec Csilla – Font Márta – Szakál Imre – Varga Beáta: Ukrajna története: régiók, identitás, államiság. Társadalomtudományi Kutatóközpont, Gondolat Kiadó, 2021.
- Hiszem, O.V. – Martinyuk, O. O.: Ukrajna története. Standard szint. Tankönyv a magyar oktatási nyelvű általános közép fokú tanintézetek 11. osztálya számára. Lviv, Szvit Kiadó, 2019. – 285 o. (Fordította: Maha László.) Interneten: <https://kmkszs.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/Ukrajna-tortenete-O.-V.-Hiszem-2019.pdf>
- Hiszem, O.V. – Martinyuk, O. O.: Ukrajna története. Standard szint. Tankönyv a magyar oktatási nyelvű általános közép fokú tanintézetek 10. osztálya számára. Lviv, Szvit Kiadó, 2008. – 240 o. (Fordította: Maha László.) Interneten: <https://kmkszs.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/Ukrajna-t%C3%B6rt%C3%A9nete-2018-O.-V.-Hiszem.pdf>

Maha László – Jurij Simon: Ukrajna történetének fontosabb eseményei, dátumai. 2017. – 188 o. Interneten: <https://kmksz.com.ua/wp-content/uploads/2017/11/ZNO-felk%C3%A9sz%C3%ADt%C5%91-Ukrajna-t%C3%B6rt%C3%A9net%C3%A9b%C5%91-Maha-L%C3%A1szl%C3%B3-2017.pdf>

Maha László: Emelt szintű (ZNO) felkészítő vizsgatesztek Ukrajna történetéből (1914-től napjainkig) – I. rész. 2020. – 209 o. Interneten: <https://kmksz.com.ua/wp-content/uploads/2022/01/ZNO-felkeszito-Ukrajna-tortenetbol-1-resz-Maha-Laszlo-2020.pdf.pdf>

Maha László: Ukrajna története. Tankönyvszerű szöveggyűjtemény Ukrajna magyar tannyelvű iskoláinak 10. osztálya számára. 2014. – 267 o. Interneten: <http://karpatalja.com.ua/kmksz/tankonyvek/10/Ukrajna%20tortenete%20%28Maha%20L.,%20Osegedanyag%29.pdf>

Maha László: Ukrajna története. Tankönyvszerű szöveggyűjtemény Ukrajna magyar tannyelvű iskoláinak 11. osztálya számára. 2015. – 252 o. Interneten: [http://kmksz.com.ua/tankonyvek/11-oszt/Ukrajna%20tortenete%2011.%20oszt.,%202015%20\(Maha%20Laszlo\).pdf](http://kmksz.com.ua/tankonyvek/11-oszt/Ukrajna%20tortenete%2011.%20oszt.,%202015%20(Maha%20Laszlo).pdf)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування проводиться у формі співбесіди. Співбесіда – форма вступного випробування, яка передбачає перевірку рівня знань, умінь та навичок вступника з конкурсного предмета (предметів), за результатами якої приймається протокольне рішення щодо надання вступнику рекомендації до зарахування

Список допущених до співбесіди ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Голова предметної екзаменаційної комісії, який відповідає за проведення співбесіди, попередньо складає необхідні матеріали для співбесіди: програми співбесід, критерії оцінювання відповідей вступника.

Програми співбесід оприлюднюються на офіційному сайті ЗУІ (<https://kmf.uz.ua/hu/felveteli/felsooktatas/felveteli-feladatok-temakorei-2022/>).

Під час співбесіди члени відповідної комісії відмічають правильність відповідей в аркуші співбесіди, який по закінченні співбесіди підписується вступником та членами відповідної комісії.

Матеріали співбесіди з історії України включають 12 основних питань, що охоплюють історичний період «Історія України 1914 р. – початку ХХІ ст.»

На підготовку до усної відповіді вступникові відводиться 20 хвилин. На відповідь вступника відводиться 15 хвилин.

Відповідь вступника оцінюється в шкалі від 100 до 200 балів. Для успішного складання випробування у формі індивідуальної-усної співбесіди абітурієнту необхідно набрати не менше 100 балів.

Додаткові матеріали та обладнання під час індивідуальної усної співбесіди не використовуються.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватися такими основними критеріями:

1. Повнота і правильність відповіді на конкретне питання.
2. Загальна кількість правильних відповідей.
3. Мовленнєве оформлення відповіді. Відповідь повинна бути зв'язним, обґрунтованим, логічно послідовним і вичерпним повідомленням на певну тему.

БАЛИ	ХАРАКТЕРИСТИКА НАДАНОЇ ВІДПОВІДІ
Не склав	До відповіді вступник не приступав чи продемонстрував неповагу до екзаменаторів і/або академічну не добросовісність
101-110	Абітурієнт може назвати одну-дві події, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти та з допомогою викладача знаходить їх на карті.
101-120	Абітурієнт називає кілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; обирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так-ні»); має загальне уявлення про лічбу часу в історії, визначає послідовність подій (на рівні «раніше-пізніше»).
121-130	Абітурієнт може двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати історичну подію, постать за описом; має загальне уявлення про історичну карту.
131-140	Абітурієнт може репродуктивно відтворити (у межах чотирьох-шести простих речень) частину навчального матеріалу теми; дати визначення історичних термінів, наведених у тексті підручника або названих екзаменатором; назвати одну-дві основні дати; показати на карті історико-географічний об'єкт.

141-150	Абітурієнт може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання екзаменатора; визначити окремі ознаки історичних понять, назвати основні дати; за допомогою екзаменатора може показати на історичній карті основні місця подій.
151-160	Абітурієнт загалом послідовно і логічно, самостійно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення), виокремлює окремі ознаки явищ та процесів; «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду.
161-170	Абітурієнт вільно оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами; загалом самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти, узагальнювати та застосовувати набуті знання.
171-180	Абітурієнт упевнено оперує набутими знаннями і застосовує їх для розв'язання нових навчальних проблем; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх для характеристики подій, явищ, процесів; встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії.
181-190	Абітурієнт володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати; може аналізувати історичну інформацію, співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має досить міцні навички роботи з історичною картою.
191-200	Абітурієнт в повному обсязі опанував програмовий матеріал; має глибокі і міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичних явищ.